

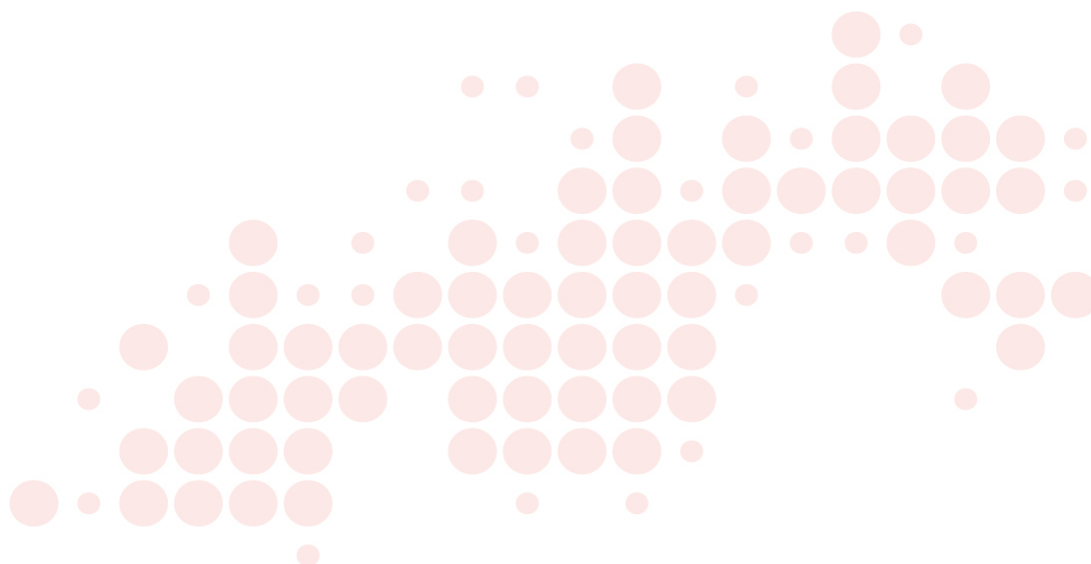

Fagskolen i Nord

Fagskolen i Nord

Studieplan Helse, aldring og aktiv omsorg

60 studiepoeng

Utdanningstilbudets kode: FHH12D

Kull: 2022-2024

Godkjent av Fagskolestyret 22.06.2022

Innhold

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav	3
1.1 Høyere yrkesfaglig utdanning	3
1.1.1 Fagskolen i Nord.....	3
1.1.2 Studieplan	3
1.1.3 Forskrift.....	3
1.1.4 KS-system.....	4
1.2 Om studiet Helse, aldring og aktiv omsorg	4
1.2.1 Bakgrunn for studiet	4
1.2.2 Overordnet læringsutbytte	4
1.3 Krav.....	5
1.3.1 Opptakskrav	5
1.3.2 Forhåndsløfte	6
1.3.3 Fritak.....	6
1.3.4 Politiattest	6
1.3.5 Studiekontrakt.....	6
1.3.6 Krav til deltakelse	6
1.3.7 Litteraturliste/utstyr.....	6
1.4 Oppbygging og organisering.....	7
1.4.1 Emneoversikt	7
1.4.2 Emne- og timefordeling	7
1.4.3 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie	7
1.4.4 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid.....	7
1.4.5 Gjennomføring.....	8
1.5 Opplæringsaktiviteter	8
1.5.1 Undervisning.....	8
1.5.2 Arbeidsformer	9
1.5.3 Ansvar for egen læring.....	9
1.5.4 Audio- og videoopptak	9
1.5.5 Veiledning.....	9
1.5.6 Læringsplattform.....	10
1.6 Vurdering	10
1.6.1 Arbeidskrav.....	10
1.6.2 Vurdering.....	10
1.6.3 Skikkethet	11
1.6.4 Karakterskala	11
1.6.5 Eksamen.....	11
1.6.6 Klage og klagebehandling.....	12
Del 2 Studieinnhold fordelt på emner.....	13
2.1 EMNE 1 FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE	13
2.1.1 Sentrale tema.....	14
2.1.2 Arbeidskrav.....	15
2.1.3 Vurderingsform.....	15
2.1.4 Læremidler:.....	15
2.2 EMNE 2: HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID ..	16
2.2.1 Sentrale tema.....	16
2.2.2 Arbeidskrav.....	17
2.2.3 Vurderingsform.....	17
2.2.4 Læremidler.....	17
2.3.1 Sentrale temaer.....	19

2.3.2	Arbeidskrav.....	19
2.3.3	Vurderingsform.....	19
2.3.4	Læremidler.....	19
2.4	EMNE 4 ORGANISERING, SYSTEM OG LEDELSE	21
2.4.1	Sentrale tema.....	21
2.4.2	Arbeidskrav.....	22
2.4.3	Vurderingsformer.....	22
2.4.4	Læremidler.....	22
2.5	EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT	23
	Sentrale tema.....	23
2.5.1	Arbeidskrav.....	23
2.5.2	Vurderingsformer.....	23
2.5.3	Læremidler.....	23
2.6	Praksis	24
2.6.1	Arbeidskrav.....	25
2.6.2	Vurderingsform.....	25

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav

1.1 Høyere yrkesfaglig utdanning

Høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) ligger på nivået over videregående opplæring. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

Utdanningen er et fullverdig alternativ til høyskole- og universitetsutdanning og gir studiepoeng. Utdanningen bygger på enten yrkesfaglig utdanningsprogram med fag- eller svennebrev, eller på lang relevant praksis uten fagbrev. Enkelte studier kan bygge på studieforberedende utdanningsprogram.

De fleste utdanningene har en varighet fra ett til tre år. De kan være tilrettelagt som nettbasert og/eller deltidstilbud slik at utdanning kan tas mens studenten er i jobb. Noen studier er fulltids stedbaserte.

Høyere yrkesfaglig utdanning skiller seg fra annen høyere utdanning på en del områder. Det er ikke krav om at opplæringen skal være forskningsbasert. Derimot er et viktig krav at utdanningenes innhold er relevante for det enkelte yrket. Tilbudene skal være koblet til arbeids- og næringslivets behov.

1.1.1 Fagskolen i Nord

Fagskolen i Nord skal utdanne dyktige og reflekterte fagfolk som bidrar til utvikling og merverdi for næring og samfunn, og som er utviklet i tett samarbeid med arbeids- og næringslivet.

Vi skal gi samfunn og næringsliv fagfolk som har relevant høyere yrkesfaglig kompetanse som er etterspurt av en næring og et samfunn i utvikling.

Vi tilbyr i alt 18 ulike studier spredt på fem studiesteder og har ytterligere ni tilbud under utvikling.

Fagskolen har et sertifisert styringssystem etter DNV-GL ST 0029.

Styret har det overordna ansvaret for skolen. Rektor har det overordna ansvaret for den daglige driften.

Avdelingsleder har ansvaret for den daglige drifta av skolen. Faglig leder er ansvarlig for at både studieplan og studieopplegg til enhver tid er i tråd med NOKUT-godkjenningene. Faglig ansvarlig har ansvar for godkjenning av fremdriftsplaner/plan for studieoppdrag i sitt ansvarsområde og at faglig innhold er oppdatert i samsvar med krav og behov i arbeidsmarkedet. Faglærer er ansvarlig for løpende tilbakemelding gjennom vurdering og kommentarer til obligatoriske arbeider, direkte kommunikasjon og gjennom faglig oppfølging og diskusjoner.

Pedagogisk leder har ansvar for oppfølging og veiledning. Pedagogisk leder koordinerer det pedagogiske utviklingsarbeidet ved avdelingen.

1.1.2 Studieplan

Studieplanene beskriver hva studentene skal lære og setter rammene for hvordan opplæringen skal foregå.

Studieplanen beskriver blant annet målet for studiet, opptakskrav, læringsutbyttene, oppbyggingen og vurderingsformene.

Studieplanene lagres i kvalitetssystemet og sorteres på navn på studium og årskull. På den måten sikrer vi at studenter og andre i mange år etter avsluttet studium kan finne tilbake til hva studiet inneholdt den gangen de tok det.

1.1.2.1 Spesielt for fagskoleutdanning i Helse, aldring og aktiv omsorg

Studieplan for fagskoleutdanning i Helse, aldring og aktiv omsorg, er utviklet med sikte på å gi helse- og omsorgspersonell med videregående opplæring, mulighet til en kortere videreutdanning. Det kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgssektoren. Denne studieplanen er en av flere i en serie helse- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger, hvor Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfagene, er delvis lik i de fleste helsefaglige fagskoleutdanningene. Emne 1 skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og omsorgstjenestene som skal danne basis for utvikling av felles holdninger og ferdigheter. En sentral begrunnelse for en felles del er også ønsket om et bedre samarbeid mellom ansatte innen helsesektoren. I tillegg er det et mål at studenten oppnår bred kompetanse på tvers av faggrensene. Fag- og emneområdene i emne 1 danner basis for de fagspesifikke emnene 2-5.

Helse- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om faget. Fokuset er å skape en praksisrettet utdanning og være praksisrelatert i innhold og arbeidsmetoder.

Studieplanen bygger på «Nasjonal plan for helse, aldring og aktiv omsorg» og «Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning innen helse- og oppvekstfag, generell del» som er godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) 4. februar 2011.

1.1.3 Forskrift

Beskrivelse av rettigheter og plikter for studentene og tilbyder (skolen) vises i «Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord» se <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-01-20-180>

1.1.4 KS-system

Utdanningen ved Fagskolen blir kvalitetssikret gjennom skolens kvalitetssystem.

<https://fagskoleninord-public.dkhosting.no/>

1.2 Om studiet Helse, aldring og aktiv omsorg

1.2.1 Bakgrunn for studiet

Dagens og morgendagens utfordringer både for samfunnet generelt og innen helse- og sosialsektoren spesielt innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningen er derfor tverrfaglig, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglig i denne sammenheng, menes at fagskoleutdanningene er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse- og sosialfagene i videregående opplæring.

Utdanningen gir kompetanse knyttet til den geriatrike pasienten, og passer for ansatte i både kommune- og spesialisthelsetjenesten. Det faglige innholdet er rettet mot aldring og funksjonssvikt, de vanligste geriatrike sykdommene, og på kompleksiteten knyttet til helsesvikt hos eldre. Demensomsorg og alderspsykiatri er også fokusområder i dette studiet. Studenten oppnår kunnskap, ferdigheter og kompetanse til å delta i forebygging, kartlegging, behandling og rehabilitering av eldre pasienter, samt lindrende pleie og omsorg ved livets slutt.

1.2.2 Overordnet læringsutbytte

Fagskoleutdanningen har som overordnet læringsutbytte å utdanne «*reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere*». Fagskoleutdanning skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og omsorgssektoren.

Læringsutbyttet for utdanningen deles inn i områdene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsene tilsvarer nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse beskrives som:

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskaper er: forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	Ferdigheter er: evne til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikasjonsferdigheter	Generell kompetanse er: Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i studier og yrke.

Kunnskap	Kandidaten • har kunnskap om aldring, helse, helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid til eldre • har kunnskap om hva som kjennetegner den geriatrike pasienten, og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos eldre • har innsikt i verdier og lovverk for helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for arbeid med og kvalitet på helsetjenester til eldre • har kunnskap om organisering av eldreomsorgen og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidspartnere i ulike pasientforløp • kan oppdatere sin kunnskap om helse og sykdom, helsefremming, forebygging, rehabilitering og utøvelse av omsorg til eldre • forstår at eldre er en ressurs, og at helsefremmende og forebyggende arbeid blant eldre og en velfungerende eldreomsorg bidrar til verdiskapning i samfunnet
----------	--

Ferdigheter	Kandidaten • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres • kan anvende kunnskap om aldring, og om sykdom, skade og funksjonsnedsettelse hos eldre, til å kartlegge og identifisere ressurser og behov, funksjonsnivå og helsesvikt • kan anvende kunnskap om den geriatriske pasienten til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar brukerens behov for pleie og omsorg • kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos eldre brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy • kan kartlegge situasjoner i møte med eldre brukere, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak. • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med eldre
Generell kompetanse	Kandidaten • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helse- og omsorgstjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermidvirkning, den eldre brukerens integritet, og faglig forsvarlighet • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter den eldre brukerens individuelle behov • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til eldre brukere • kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenester til eldre • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til eldre, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen

1.3 Krav

1.3.1 Opptakskrav

1.3.1.1 Ordinært opptakskrav

- Fullført og bestått videregående opplæring med oppnådd fagbrev i helsearbeiderfaget, ambulansefaget, aktivtørfaget eller helsesekretær.
- Fullført tidligere utdanningsløp: hjelpepleierutdanning, fagbrev som omsorgsarbeider.

1.3.1.2 Betinget opptak

Søkere som ikke er ferdig med lærlingtid, og som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag/svenneprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve. Siste dato for slik prøve er 1. oktober om studieplassen skal beholdes. Om prøven ikke bestås, mister søker studieplassen.

1.3.1.3 Realkompetanseopptak

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret kan også tas opp til studiet på bakgrunn av at skolen gjennomfører realkompetansevurdering.

Ved realkompetanseopptak må søker ha, og sende inn dokumentasjon på:

- Tilsvarende realkompetanse som det ordinære opptakskravet. Dette kan være relevant praksis, skolegang, kurs etc.

1.3.1.4 Søkere med utenlandsk utdanning

- Søkere fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak når de har fullført opplæring tilsvarende videregående opplæring som gir opptaksgrunnlag for den aktuelle fagskoleutdanningen.
- Søkere utenfor Norden må, ved autorisert translatør, dokumentere likeverdig opplæring og praksis. Søkerne må ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene ordinært

opptakskrav, tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i Kunnskapsløftet 2006.

De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet.

- Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i språknivåskalaen i det europeiske rammeverket for språk (CEFR).

1.3.2 Forhåndsløfte

Søkere som har dokumentert behov for tidlig svar, kan be om forhåndsløfte. Forhåndsløfte kan gis til søkere som normalt ville ha fått tilbud om studieplass ved forrige ordinære opptak.

1.3.3 Fritak

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke skolen om fritak for en eller flere emner dersom det kan dokumenteres at tilsvarende emner er fullført og bestått tidligere.

1.3.4 Politiattest

Opptak til alle helse- og oppvekstutdanningene krever gyldig politiattest som leveres ved studiestart.

1.3.5 Studiekontrakt

Alle studentene på studiet må skrive under en studiekontrakt ved studiestart.

1.3.6 Krav til deltakelse

Krav om studiedeltakelse er begrunnet i at deler av studentenes kunnskapstilegnelse er avhengig av tilstedeværelse ved samlinger, forelesninger og individuell- og gruppeveiledninger. Et fravær på over 20 % krever at faglærer og student i samarbeid utarbeider en plan for hvordan læringsutbyttet i fraværperioden skal oppnås.

1.3.6.1 Fravær i praksisperioden

Studenten plikter å melde alt fravær til praksisstedet snarest, og- hvis mulig- før det finner sted. Fraværet registreres av studenten og praksisstedet. Et fravær over 10 % fører til «ikke bestått».

1.3.7 Litteraturliste/utstyr

Litteraturliste blir lagt i læringsportalen og på hjemmesida til Fagskolen.

1.3.7.1 Tekniske forutsetninger

Studentene må disponere egen PC. Studiearbeid, arbeidskrav, undervisningsgrunnlag, informasjon og innleveringer gjøres på nett via skolens læringsplattform. Studentene får opplæring i skolens digitale læringsplattform. Skolen har systemansvarlig som vedlikeholder skolens datautstyr og yter service til studenter, i tillegg til muligheten for support gjennom hjelpdesk i fylkeskommunen. Det er tilgang til trådløst internett over hele skolen, hvor studentene kan kople seg på med egne bærbare maskiner. Studentene har tilgang til kopimaskiner og skrivere. Det er fastmonterte dataprojektorer og Smart - Board i undervisningsrom og studentene disponerer flere godt utstyrte grupperom med blant annet White - Board og 50 tomme skjermer.

1.4 Oppbygging og organisering

1.4.1 Emneoversikt

Emnekode	Emnenavn	Omfang
00HH12A	Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfagene	14 stp
00HH12B	Emne 2: Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	9 stp
00HH12C	Emne 3: Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	16 stp
00HH12D	Emne 4: Organisering, system og ledelse	7 stp
00HH12P	Praksis (300t)	-
00HH12E	Emne 5: Fordypningsarbeid/Hovedprosjekt	14 stp
	Sum	60 stp

1.4.2 Emne- og timefordeling

EMNE	TEMA	UKER	UNDV.TIMER		Praksis	VEILEDNING		Stp
			S	VK		Individuell	Gruppe	
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	36	27		45 min	2*45 min	14
Emne 2	Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	5 (10)	12	15		45 min	2*45 min	9
Emne 3	Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	10 (20)	24	30		45 min	2*45 min	16
Emne 4	Organisering, system og ledelse	5 (10)	12	18		45 min	2*45 min	7
Praksis		10*			300**	7 t inkl veil. på Arbeidskrav		-
Emne 5	Fordypningsarbeid/Hovedprosjekt	9 (18)	24	15		3*45 min	4*45 min	14

S=samlinger, VK=videokonferanser, stp=studiepoeng

*10 uker praksis utgjør ca 25 % av samlet studietid **Praksistimer

1.4.3 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie

Emne	Navn	Uker	Timer individuelt
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 18 uker=162
Emne 2	Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Emne 3	Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	10 (20)	1,5 dager*6 timer i 20 uker=180
Emne 4	Organisering system og ledelse	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Praksis		10	60 t selvstudie + 300 t =360
Emne 5	Fordypningsarbeid/Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning/eksamensarbeid

1.4.4 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid

Emne	Navn	Uker	Timer gruppearbeid
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	1 dager*6 timer i 18 uker =108 timer
Emne 2	Helsefremmende og sykdoms forebyggende arbeid	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker =60 timer
Emne 3	Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	10 (20)	1 dager*6 timer 20 uker = 120 timer
Emne 4	Organisering system og ledelse	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker = 60 timer
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning

1.4.5 Gjennomføring

Omfang, oppbygning og struktur er i samsvar med nasjonale planer i helse- og oppvekstfag, gitt av nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) og i samsvar med anbefalinger fra Helsedirektoratet.

Hvert gjennomført emne kan beskrives som et tredelt læringsutbytte ift. kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4. De fagspesifikke emnene bygger også på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden, og skal utgjøre 25% av samlet studietid, altså 10 uker (300 timer), som i hovedsak legges i emne 4. I løpet av ett studieår på 38 uker vil til sammen 28 uker bli avsatt til teoretiske studier fordelt over 2 år (1500 timer), og 10 uker til praksisstudier.

I emne 5 vil studenten på bakgrunn av de foregående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt faglig problemstilling.

1.5 Opplæringsaktiviteter

1.5.1 Undervisning

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig og personlig utvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studenten trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen og det vil bli lagt vekt på individuelle- og gruppearbeid og logg.

Studentene ved dette studiet har erfaring fra arbeid innen helse- og oppvekstsektoren. Mange har arbeidet med eldre. Denne førforståelsen gir anledning for å legge til rette for erfaringsbaserte og studentsentrerte undervisningsformer. Et overordnet prinsipp i studiet er derfor å aktivisere studentenes egne tanker, kunnskaper og erfaringer knyttet til helsearbeid generelt og til aldring og aktiv omsorg spesielt. Studiet i «Helse, aldring og aktiv omsorg» krever at studentene deltar med stor grad av egenaktivitet. Reell læring fremmes ved aktiv problemløsende virksomhet i grupper, ikke ved formidling av ferdig formulert stoff. Læring skjer som en konsekvens av studentenes egen motivasjon og innsats, alene og i samhandling med andre. Utdanningen er en prosess hvor studentene får trening i å gi og motta kritiske vurderinger i samarbeidssituasjoner på en konstruktiv måte. Det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnæringsmåter.

Gjennom vekslning mellom teoretiske studier og praktiske øvelser vil det bli lagt vekt på å synliggjøre det gjensidige avhengighetsforholdet mellom teori og praksis. Det vil derfor bli brukt ulike pedagogiske tilnærminger.

1.5.2 Arbeidsformer

Studenten vil få opplæring i fagskolens læringsplattform som arbeidsverktøy, studieteknikk og problembasert læring som arbeidsmetode. I løpet av oppstartsamlingen vil det bli etablert studentgrupper.

1.5.2.1 Gruppearbeid

Gruppearbeid benyttes gjennom hele studietiden. Ved studiestart etableres basisgrupper på ca. 3 – 5 studenter i hver gruppe, det gis innføring i gruppeprosesser, loggføring og arbeid med gruppeavtaler.

Studentgruppene har som hensikt å stimulere til tverrfaglig samarbeid, økt samhandling og styrking av kommunikasjons- og relasjonskompetansen. Gruppearbeid er obligatorisk og forpliktende. Alle gruppemedlemmene undertegner en forpliktende dynamisk gruppekontrakt. Studentgruppene vil samtale rundt og diskutere ulike tema gjennom studiet knyttet til obligatoriske gruppeoppgaver som blir vurdert med bestått/ikke bestått.

Gruppekontrakten fungerer som et godt arbeidsverktøy og bør inneholde:

- Hvem kontrakten omfatter
- Når og hvor skal gruppa møtes
- Taushetsplikt
- Studentenes spesifikke ansvar/rollefordeling blant gruppemedlemmene
- Studentenes felles faglige og personlige læringsmål
- Studentenes forventninger til gruppearbeidet

1.5.2.2 Forelesninger, prosjektarbeid og problemløsende metode

Emnene organiseres med forelesninger forelesninger innenfor de ulike emnene via nettbasert læringsplattform og under samlinger på skolen. Hvert emne består av forelesninger, samlinger, veiledning på individuelle- og gruppeoppgaver, og i emnet 5 er det veiledning på fordypningsoppgave i tillegg til forelesninger og samling. Under oppstartsamling i emne 1 får studentene innføring i problembasert læring og oppgaveskriving. Nærmere informasjon og innføring i problembasert læringsmetode og oppgaveskriving er å finne i skolens læringsplattform.

1.5.3 Ansvar for egen læring

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolens rolle blir i større grad å tilrettelegge for læring og støtte/veilede studenten i læringsprosessen.

Ansvar for egen læring stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov. Dette er ikke synonymt med selvstudium. Ansvar for egen læring som pedagogisk prinsipp innebærer i langt større grad aktiv samhandling med andre aktører i læringsmiljøet for å kunne hente ut og nyttiggjøre seg læringspotensialet. Dette stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov.

Studentene bør sette av 2,5 dager à 6 timer i uken til studiet, inkludert samlinger, videokonferanser (1140 timer). I tillegg kommer veiledning og eksamensarbeid (70 timer). Totalt med praksis (300 timer) vil det utgjøre en arbeidstid på 1500 timer over 2 år.

1.5.4 Audio- og videoopptak

Undervisningen medfører innleveringer og opptak i undervisningen. Dette er for å forberede studentene til det mediebilde som er i dagens samfunn. Studentene må basere seg på at de må være med på opptak i studiesituasjonen. Dette blir brukt i undervisnings- og vurderingssammenheng.

1.5.5 Veiledning

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsaktivitet. Studenten vil oppleve å få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i arbeidet med individuelle- og gruppeoppgaver, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave (hovedprosjekt). Det legges til rette for at studentene kan tilegne seg ferdighet i både å gi og å motta veiledning.

Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom

personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse. I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av studentens utvikling i løpet av studiet.

Veiledning skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Student og fagveileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena, og det som skjer må være tilpasset studentens forutsetninger og behov.

Arbeidsverktøy til bruk ved veiledning kan organiseres i skolens læringsplattform ved forelesninger, nettmøter, webinarer, logg, diskusjonstråder, meldinger og innleveringer.

1.5.6 Læringsplattform

Fagskolen i Nord benytter elektronisk læringsplattform (Canvas). På denne organiserer og tilrettelegger lærerne lærestoff slik at det blir gjort tilgjengelig for studentene. Alle arbeidskrav, organiseres med tidsfrister og veiledning fra lærer og medstudenter.

Forelesninger mellom samlinger foregår ved bruk av Zoom med et undervisningsrom og grupperom. Studenter og lærere kobler seg til konferansesystemet med mikrofon og kamera, og har lyd- og bildekommunikasjon på nett.

Ved første samling gjennomføres et kurs i bruk av Canvas, Office 365 og Zoom. IT-avdeling gir brukerstøtte i Canvas, Zoom og Office 365. Gjennom studiet samler studenten arbeidskrav i vurderingsmappe i Canvas. Canvas benyttes som redskap for samskriving, erfaringsdeling, logging, prosjektverktøy og informasjonsinnhenting, sammen med andre verktøy i Office som Outlook, Word, Excel, Power Point, Teams.

1.6 Vurdering

1.6.1 Arbeidskrav

Arbeidskrav gis individuelt og i gruppe for hvert emne. Arbeidskravene publiseres i læringsportalen i hvert emne. Studentene skal i sin besvarelse gi en forståelse av de helsefaglige aspektene med faglig begrunnelse og vise evne til refleksjon. Besvarelsen skal synliggjøre hvilke kilder som benyttes, og den skal inneholde en samlet oversikt over anvendt litteratur. Studenten leverer besvarelsen elektronisk i fagskolens læringsplattform. Alle emner avsluttes med en gruppeoppgave og en individuell oppgave. Besvarelsene vurderes med hel karakter etter karakterskalaen A-F, hvor studenten må oppnå minimum karakter E for at emnet skal være godkjent. Gruppeinnleveringer vurderes med bestått/ikke bestått. I emne 5 utgjør fordypningsoppgaven emnekarakteren, og den muntlige delen utgjør eksamenskarakteren.

1.6.1.1 Ikke bestått arbeidskrav

Dersom studentarbeidene ikke er levert innen frist fastsatt i arbeidskrav, regnes dette som et forsøk. Fristen for andre forsøk er ti (10) virkedager fra innleveringsfrist for første forsøk.

I særskilte tilfeller kan rektor gi utsatt innleveringsfrist etter skriftlig søknad. Søknaden må fremstilles minimum tre dager før innleveringsfristens utløp.

Studenten har to (2) forsøk på å få et studentarbeid godkjent. I særlige tilfeller kan rektor gi dispensasjon for et tredje og siste forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er 3 uker etter at studenten er gjort kjent med, eller burde ha gjort seg kjent med, resultatet av andre forsøk.

1.6.2 Vurdering

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold, undervisnings- og arbeidsformer og læringsaktiviteter. Avsluttende eksamen følger bestemmelser jfr Lov om høyere yrkesfaglig utdanning, og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del og Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord, kap 5 Vurdering og eksamen <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

Skolens vurdering består av

- Godkjente arbeidskrav i emnene
 - Godkjenning av praksis/praksisprosjekt
 - Fullført og bestått fordypningsoppgave med etterfølgende individuell muntlig eksamen.
- Praksis vurderes som bestått/ikke bestått. For fullført studium utstedes vitnemål. Hvis studenten har gjennomført enkelte emner, men ikke fullført hele utdanningen, kan det på forespørsel utstedes kompetansebevis.

1.6.3 Skikkethet

Utdanninga «Helse, aldring og aktiv omsorg» er underlagt krav om skikkethetsvurdering, slik det er beskrevet i fagskoleforskrifta §§ 26 – 36.

Fagskoleforskrifta § 26 beskriver formålet med skikkethetsvurdering:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.» Vurderinga skal skje gjennom hele fagskoleutdanninga, og studentene får informasjon om reglene for dette ved studiestart. I forskrift for Fagskolen i Nord er det i beskrevet hvordan vurderingen vil skje, og om eventuell klagebehandling.

1.6.4 Karakterskala

Nedenfor finner du karakterskalaen som brukes og som kommer fram på vitnemålet.

Karakterskala jf. forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §40.

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som blir stilt til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

1.6.5 Eksamen

For å kunne gå opp til eksamen i emne 5 må studenten ha fullført og bestått praksis og teoriemnene.

Eksamensformer kan være ordinær skoleeksamen, hjemmeeksamen, muntlig eksamen, gruppeeksamen, prosjektoppgave eller en kombinasjon av disse. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering fordypningsoppgaven og den muntlige høringen.

Vurderingsuttrykket er karakterenskalaen A-F. Karakterene vil fremgå av vitnemålet.

1.6.4.1 Begrunnelse for karakter ved eksamen

Ved skriftlig sluttvurdering kan kandidaten be om begrunnelse for karakterfastsettelsen innen tre (3) uker etter at resultatet ble klart. Ved muntlig eller kombinert sluttvurdering må kravet om begrunnelse fremsettes eksamensdagen.

Sensor kan velge om begrunnelsen skal gis skriftlig eller muntlig. Klagefristen stanses når begrunnelse kreves og vil være tre uker etter begrunnelse er mottatt eller kandidaten burde gjort seg kjent med resultatet.

Se Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved fagskolen i Nord, kap. 8 Klage og klagebehandling

1.6.6 Klage og klagebehandling

Ved klage er det to sensorer fra klagenemden som foretar klagesensuren. Denne praktiseres som en ny sensur, der disse sensorene ikke får noe informasjon om den første sensurens resultat.

Det kan klages på formelle feil og på resultatet av sensuren. Klagen må fremsettes skriftlig til utdanningstilbyders ledelse og underskrives av klageren eller eventuelt av fullmektig. Klagen skal nevne det som blir påklaget, og dersom det er nødvendig, gi opplysninger som gjør det mulig å avgjøre spørsmål om klagerett og om klagefristen er holdt. Klagen skal være begrunnet. Fristen for å klage er tre (3) uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort. For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Styret for den enkelte fagskole er klageinstans for formelle feil.

Del 2 Studieinnhold fordelt på emner

2.1 EMNE 1 FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE

Emne 00HH12A	Tema
EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I HELSE- OG OPPVEKSTFAG (14 sp)	Arbeidsformer og metoder i studiet Helse- og sosialfagene i samfunnet Etikk Kommunikasjon og samhandling Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk Sosiologi og psykologi
Læringsutbytte	
Kunnskaper Studenten • har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger • har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer • har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer i studiet	
Ferdigheter Studenten • kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet	
Generell kompetanse Studenten • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse	

2.1.1 Sentrale tema

Arbeidsformer og metoder i studiet

- Læring
- Studieteknikk
- Prosjekt- og utviklingsarbeid
- Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging
- Refleksjon
- Informasjonsteknologi
- PBL-metode
- Litteraturstudier
- Kompetansetrekanter

Helse- og sosialfagene i samfunnet

- Helse- og sosialfagernes utvikling
- Teorier og begreper innen helse- og sosialfagene
- Verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene

Etikk

- Menneskesyn
- Livssyn og verdier
- Menneskerettighetene
- Etikk og moral, verdier og prinsipper, etiske dilemmaer
- Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller
- Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i forhold til verdier og normer
- Yrkesetikk
- Brukermedvirkning
- Makt, tvang og kontroll

Kommunikasjon og samhandling

- Kommunikasjonsteori
- Kommunikasjon i et hjelperperspektiv
- Konflikthåndtering
- Tverrkulturell samhandling
- Samhandling i grupper og i organisasjoner
- Relasjonskompetanse
- Veiledning

Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk

- Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- Folkehelse
- Hverdagsmestring
- Lovverket som regulerer helse- og sosialsektoren
- Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå
- Offentlig og privat ansvar og omsorg
- Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren
- Økonomi og finansiering
- Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling
- Omsorgsforskning

Sosiologi og psykologi

- Familien som sosial og kulturell institusjon
- Helse og sosial ulikhet
- Roller, makt og avmakt
- Utviklingsteorier

- Emosjoner, behov og motivasjon
- Kriser og forsvarsmekanismer
- Gruppepsykologi og nettverksteori

2.1.2 Arbeidskrav

Obligatorisk individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.

Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.1.3 Vurderingsform

Gruppeinnlevering vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuell innlevering vurderes med gradert karakterskala (A-F)

2.1.4 Læremidler:

Se egen litteraturliste.

2.2 EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID

Emne 00HH12B	Tema
EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID (9 sp)	Helse og aldring Helsefremmende og sykdomsførebyggende arbeid Rehabilitering
Læringsutbytte	
Kunnskaper	
Studenten	
• har kunnskap om aldringsteorier, og om aldring i et fysisk, psykisk, sosialt og kulturelt perspektiv; • har kunnskap om eldre menneskers situasjon i dagens samfunn og om hva den eldre selv, helsepersonell og samfunnet kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom; • har kunnskap om funksjonsnedsettelse, funksjonshemning, habilitering og rehabilitering hos eldre; • har kunnskap om mestring og mestringsstrategier hos eldre; • har kunnskap om kartleggingsverktøy som brukes for å vurdere funksjonsevne og ADL-ferdigheter hos eldre, og risiko for ulykker i eldres bomiljø; • har innsikt i nasjonale anbefalinger for ernæring og fysisk aktivitet; • kan oppdatere sin kunnskap om hjelpemidler og tilpasning av omgivelser slik at eldre kan oppleve mestring og selvstendighet ved funksjonsnedsettelse og tap av ferdigheter; • forstår at eldre er en ressurs, og at helsefremmende og forebyggende arbeid blant eldre bidrar til verdiskapning i samfunnet.	
Ferdigheter	
Studenten	
• kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres • kan kartlegge og identifisere den eldres ressurser og behov for tiltak, knyttet til ernæring, tannhelse, funksjonsnivå og sikkerhet i hjemmet	
Generell kompetanse	
Studenten	
• kan samarbeide med den eldre og de pårørende på en måte som ivaretar brukermedvirkning og mestring, og som møter den eldres behov for meningsfull aktivitet	

2.2.1 Sentrale tema

Helse og aldring

- Det friske, eldre mennesket
- Aldring og aldringsteorier
- Livskvalitet
- Eldre menneskers opplevelse av funksjonsnedsettelse
- Eldre som pårørende
- Mestring og mestringsstrategier
- Aktivitet
- Ensomhet og isolasjon
- Søvnforstyrrelser
- Bruk og misbruk av legemidler
- Overgrep og vold
- Sorg og sorgreaksjoner

- Krise og tapsreaksjoner
- Traume og traumebevisstomsorg

Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid

- Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid
- Empowerment
- Aktiv omsorg
- Ernæring
- Tannhelse
- Fysisk aktivitet og trening
- Intellektuell og mental aktivitet
- Åndelig og eksistensielle behov
- Sosialt nettverk og nettverksarbeid
- Bolig og boformer
- Kultur og kreativ omsorg
- Forebyggende arbeid mot brann, fall og bruddskader
- Helse i plan og universell utforming
- Velferdsteknologi

Rehabilitering

- Funksjonsnedsettelse, fysisk, psykisk og sosialt
- Rehabilitering, habilitering og hverdagsrehabilitering
- Universell utforming og tilpassing
- Motivasjonsteori
- Undervisning, veiledning og rådgivning, individuelt og i grupper
- Trening for å gjenvinne ferdigheter
- Tekniske hjelpemidler
- Nye arbeidsmønstre, alternative framgangsmåter og arbeidsteknikker
- Tilrettelegging av omgivelsene i hjem, nærmiljø.
- Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper
- Bruker- og interesseorganisasjoner

2.2.2 Arbeidskrav

- Individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
- Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.2.3 Vurderingsform

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuell egenrefleksjon vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.2.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.3 EMNE 3: BEHANDLING, PLEIE OG OMSORG VED SYKDOM, SKADER OG FUNKSJONSNEDESETTELSE

Emne 00HH12C	Tema
EMNE 3: BEHANDLING, PLEIE OG OMSORG VED SYKDOM, SKADER OG FUNKSJONSNEDESETTELSE (16 sp)	Den geriatriske pasienten Somatiske sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre Forvirringstilstand (delirium) Demens Psykiske lidelser hos eldre
Læringsutbytte	
Kunnskaper Studenten • har kunnskap om den geriatriske pasienten, polyfarmasi og om hvordan sykdom og funksjonssvikt kan opptre annerledes og mer komplekst hos eldre enn hos yngre mennesker; • har kunnskap om aldersrelaterte sykdommer: diagnostikk, behandling, sykepleie, rehabilitering og lindrende omsorg; • har kunnskap om demens, psykiske lidelser hos eldre og personsentrert omsorg; • har innsikt i nasjonale planer, retningslinjer og anbefalinger knyttet til aldersrelaterte sykdommer og skader; • har kunnskap om faglige verktøy for kartlegging av sykdom, skade og funksjonsnedsettelse hos eldre; • kan oppdatere sin kunnskap om behandling, sykepleie, rehabilitering og lindrende omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre.	
Ferdigheter Studenten • kan anvende kunnskap om den geriatriske pasienten, og om sykdom, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre, i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar den eldres behov for aktivitet, pleie og omsorg; • kan kartlegge og rapportere tilstand og funksjonsnivå hos eldre ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy; • kan kartlegge utfordrende atferd, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for tilrettelegging og tiltaksskapende tiltak; • kan kartlegge situasjoner hos pasienter i livets slutfase, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak; • kan anvende kommunikasjonsformer og –teknikker for å oppnå tillit, brukermedvirkning og å unngå krenkelser og overgrep.	
Generell kompetanse Studenten • kan utføre sitt arbeid i tråd med yrkesetiske retningslinjer og pasient- og brukerrettighetsloven, og kan ivareta brukerens integritet og faglig forsvarlighet i yrkesutøvelsen; • kan utføre behandling, rehabilitering og lindrende omsorg til eldre pasienter med kroniske og progredierende sykdommer; • kan utføre behandling, rehabilitering og lindrende omsorg til eldre pasienter med akutte sykdommer og skader; • kan utføre behandling, rehabilitering og omsorg til eldre personer med sansesvikt og/eller andre funksjonsnedsettelse; • kan utføre miljøbehandlingstiltak som ivaretar personsentrert omsorg for personer med demens og/eller psykiske lidelser.	

2.3.1 Sentrale temaer

Den geriatriske pasienten

- Sammenheng mellom aldersforandringer, sykdom og funksjon
- Skrøpelige eldre
- Multisykdom og sammensatte behov
- Geriatrisk utredning

Somatiske sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre

- Sansesvikt
- Observasjoner og sykepleie til akutt syke gamle
- Akutte sykdommer, funksjonssvikt og skader, diagnostikk, behandlingsprinsipper
- Sykepleie til akutt syke, eldre pasienter
- Progredierende og kroniske sykdommer, diagnostikk og behandlingsprinsipper
- Sykepleie til eldre pasienter med progredierende og kroniske sykdommer
- Medikamenter og medikamenthåndtering; observasjoner og bivirkninger.
- Sykdom og konsekvenser for personlig hygiene, munnhelse, ernæring, bevegelse og aktivitet, eliminasjon, respirasjon og sirkulasjon
- Smerter og smertelindring
- Omsorg ved livets slutt

Forvirringstilstand (delirium)

- Delirium - diagnostikk og årsaker
- Forebygging, tiltak og begrensning av delirium

Demens

- Biologiske, psykologiske og miljømessig aspekter ved demens, utredning og diagnostikk
- Personsentrert omsorg
- Kommunikasjon og samhandling
- Miljøbehandling- fysiske rammer og tilrettelegging, psykososialt miljø, metoder og aktiviteter
- Forståelse av utfordrende atferd
- Bruk av tvang, etiske og juridiske retningslinjer, utfordringer og dilemmaer
- Samarbeid med pårørende

Psykiske lidelser hos eldre

- Psykiske lidelser, utredning og diagnostikk
- Medikamentell og ikke-medikamentell behandling
- Kommunikasjon og samhandling
- Miljøbehandling- psykososialt miljø, metoder og aktiviteter
- Bruk av tvang, etiske og juridiske retningslinjer, utfordringer og dilemmaer
- Selvmord
- Rusmisbruk

2.3.2 Arbeidskrav

- Individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
- Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.3.3 Vurderingsform

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuell egenrefleksjon vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.3.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.4 EMNE 4 ORGANISERING, SYSTEM OG LEDELSE

Emne 00HH12D	Tema
Emne 4: ORGANISERING, SYSTEM OG LEDELSE (7 sp)	Aktører i pasientforløpet Organisering og samhandling i pasientforløpet Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy Kommunikasjon og veiledning
Læringsutbytte	
Kunnskap: Studenten • har innsikt i pasientforløp og kunnskap om aktørenes roller og ansvar • har kunnskap om tverrfaglig og flerfaglig samarbeid, om saksbehandling og om koordinering av helsetjenester • har kunnskap om ledelse, medarbeiderskap og organisasjonskultur i virksomheter i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om familieomsorg og frivillig arbeid • har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper • har innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning • har kunnskap om utviklingsarbeid og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • forstår at en velfungerende helsetjeneste bidrar til verdiskapning i samfunnet	
Ferdigheter: Studenten • kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper til å informere og veilede brukere og pårørende • kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur for å bidra til et godt arbeidsmiljø • kan anvende metoder eller verktøy for etisk refleksjon i samarbeid med kollegaer • kan kartlegge observasjoner, bruke IKT i dokumentasjon og rapportering i helse- og omsorgssektoren • kan anvende velferdsteknologi i utviklingsarbeid • kan anvende relasjonskompetansen i samarbeid med familie og nettverk	
Generell kompetanse: Studenten • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeid om tjenestetilbud i helse- og omsorgssektoren • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon	

2.4.1 Sentrale tema

Aktører i pasientforløpet

- Familieomsorg
- Kommunale helse- og omsorgstjenester
- Specialisthelsetjenester
- Andre aktuelle tjenester
- Frivillig arbeid

Organisering og samhandling i pasientforløpet

- Organisering og ledelse
- Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene
- LEON- prinsippet
- Samarbeid med familie og frivillige aktører
- Tverrfaglig- og flerfaglig samarbeid

Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy

- Yrkesrolle og identitet

- Kunnskapsbasert praksis
- Arbeidskultur, kreativitet og endringskompetanse
- Utviklingsarbeid
- Kulturmangfold og yrkesutøvelse
- Individuell plan
- E-helse
- Dokumentasjon og IKT
- Velferdsteknologi
- Saksbehandling

Kommunikasjon og veiledning

- Relasjonskompetanse
- Kommunikasjons- og veiledningskompetanse
- Grunnleggende pedagogiske prinsipper

2.4.2 Arbeidskrav

Individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.4.3 Vurderingsformer

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.
Individuell egenrefleksjon vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)
Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.4.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT

Emne 00HH12E	Tema
EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT (10 sp)	Selvvalgt praksisrelatert fordypningstema med fokus på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker.
Læringsutbytte	
Kunnskap: Studenten • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om faglige og etiske problemstillinger knyttet til arbeid med eldre	
Ferdigheter: Studenten • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til arbeid med eldre • kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere over en valgt problemstilling knyttet til arbeid med eldre • kan, innenfor eget ansvars- og arbeidsområde, planlegge, iverksette og evaluere tiltak og aktiviteter for eldre	
Generell kompetanse: Studenten • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helse- og omsorgstjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at brukermedvirkning, den eldre brukerens integritet, og faglig forsvarlighet ivaretas kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å bedre kvaliteten på arbeidsplassens tjenestetilbud	

Sentrale tema

Selvvalgt fordypningstema

2.5.1 Arbeidskrav

Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker.

- Utarbeide og levere inn en skriftlig fordypningsoppgave individuelt eller i gruppe.
- Utarbeide litteraturliste med selvvalgt pensum på 300 sider knyttet til fordypningsarbeidet

2.5.2 Vurderingsformer

Fordypningsoppgaven inngår som en del av avsluttende eksamen og vurderes med hel karakter. Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å få avlegge muntlig eksamen. Karakter på den skriftlige fordypningsoppgaven utgjør emnekarakteren.

2.5.3 Læremidler

Obligatorisk- og selvvalgt litteratur

2.6 Praksis

Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, den skal vare i 10 uker à 30 timer, totalt 300 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester parallelt med teoriundervisningen i emne 3-4. Tilbyder er ansvarlig for å godkjenne praksisplass i samarbeid med student, og godkjenne praksisveiledere. Det kan velges mellom to ulike former for praksis. I tillegg kan 2 av 10 uker praksis velges som observasjonspraksis.

1. Praksisutplassering på arbeidsplasser som tilbyr helse- og omsorgstjenester til eldre personer innen fagfeltet. Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.
2. Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studentene må i praksisperioden gjøre et utviklingsarbeid knyttet til fagutvikling/miljøarbeid i praksisfeltet etter bestemte retningslinjer. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon.

Emne 00HH12P	Innhold
Praksis (Omfang 300t)	Praksis/prosjektarbeidet avvikles i enheter som behandler eldre. For å kunne avlegge eksamen må praksis og arbeidskrav være godkjent. Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Gjennom praksis skal studenten oppnå et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i emnene. Praksisstudiet danner grunnlaget for fordypningsarbeidet/hovedprosjektet.
Varighet	10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer pr uke. Totalt 300 timer.
Praksisform	1. Praksisutplassering 2. Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass
Veiledning	Veiledning ivaretas av veileder på praksissted og faglærer (Se vedlegg 1 praksisveileder)
Om Læringsutbytte	Før praksis skal studenten formulere ønsket læringsutbytte av praksis (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse). Læringsutbytte for praksis skal være godkjent før praksisperioden starter. For de studentene som skal gjennomføre prosjekt, må prosjektbeskrivelse også være godkjent. Etske hensyn må ivaretas. Læringsutbytte og prosjektbeskrivelse skal benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og være styrende for den kontinuerlige vurderingen. Hensikten med å beskrive læringsutbytte og prosjektbeskrivelse er å klargjøre hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og vurderes, samt være et utgangspunkt for studentens selvaluering
Læringsutbytte	
Kunnskap Studenten • har kunnskap om hva som kjennetegner den geriatrike pasienten og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen; • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos eldre; • har kunnskap om organisering av eldreomsorgen og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp; • har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helse- og omsorgssektoren	
Ferdigheter Studenten • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres	

- kan anvende kunnskap om den geriatrike pasienten til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar brukerens behov for pleie og omsorg
- kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos eldre brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy
- kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, den eldre brukerens integritet, og faglig forsvarlighet i praksis;
- kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter den eldre brukerens individuelle behov;
- kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til eldre brukere;
- kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen;
- kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til eldre, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen

2.6.1 Arbeidskrav

10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer. Totalt timetall 300.

- Utforme egne læringsutbytter for praksis, evt. prosjektbeskrivelse.
- Selvevaluering av læringsutbytte gjennom praksis
- Loggføring i praksis
- Arbeidskrav som viser refleksjon over et tema/hendelse i praksis eller gjennomført prosjekt, og som danner grunnlag for individuell innlevering emne 4
- Obligatorisk arbeidskrav i gruppe

2.6.2 Vurderingsform

Praksisvurderingen har tre hovedelementer;

- Studentens selvevaluering av læringsutbytte, dokumentert i logg
- Praksisstedets og lærers vurdering av studentens egnethet i møte med den gamle
- Praksisstedets og lærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av studentens læringsutbytte for praksis.

Disse elementene skal gjennomføres som en midt- og sluttevaluering

Praksis/praksisprosjekt vurderes til bestått/ikke bestått. Skriftlige arbeidskrav vurderes til bestått-ikke bestått. Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt underveis.

Kryssreferanser

Eksterne referanser

[.1.3 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning- "Fagskoleloven"](#)

